

УКРАЇНСЬКИЙ

КАЛЕНДАРЕЦЬ

„ХОЛМСЬКИХ ВІСТЕЙ“

на 1940 рік

ХОЛМ 1940.

ДРУКАРНЯ — КУЛЬТУРА

diasporiana.org.ua

Пости

1. В навечеря Богоявлення Госп. 18. I.

2. Великий піст від понед. по сирнім пущенні 11. III. до Великої Суботи 27 IV.

3. Петрівка від понеділка по нед. Всіх Святих 24 VI. до навечеря св. ап. Петра й Павла 11 VII.

4. Спасівка 14. VIII. — 17 VIII.

5. В день Усікновення Чесної Голови св. Івана Хрестителя 11. IX

6. В день Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста 27. IX.

7. Пилипівка 29 XI. — 6. I. 1941 р.

8. Кожної середи й п'ятниці крім загальниць.

9. В сирний тиждень піст від

м'яса в понеділок середу й п'ятницю.

Загальниці

1. Від Різдва Христового до навечеря Богоявлення Господнього.

2. Від неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина (18. II. — 25 II).

3. Від Великодня до Томиної неділі 28. IV. — 5. V.

5. Від Сошествія св. Духа до неділі Всіх Святих 16. VI. — 23. VI.

ПОЯСНЕННЯ

Цей календарець видаємо для вжитку всіх українців: православних і грекокатоліків. Свята позначені зіркою (*) це свята, що в грекокатоліків переносяться на неділю.

† означає свята церковні і в грекокатоліків і в православних.

Стиль

С І

н.	ст.	дні	українські
1	19	П	1 Гр. 1939. Боніфатія
2	20	В	Свмч. Ігнатія
3	21	С	Юліяни
4	22	Ч	Вмч. Анастасії
5	23	П	10 мучеників у Криті
6	24	С	† Нав. Р. Хр. Євгенії
7	25	Н	Різдво Христове
8	26	П	Соб ПБ., Йосифа
9	27	В	Стефана првмч.
10	28	С	20 тис. муч. у Ніком.
11	29	Ч	14 тис. діт. уб. у Виф.
12	30	П	Анісії і Теодори
13	31	С	Меланії преп.
14	1	Н	Січ. 1940. Н.Р., Об, В.
15	2	П	Сильвестра п.
16	3	В	Малахії

Ч Е Н Ь

н.	ст.	дні	свята
17	4	С	Собор 70 Апостолів
18	5	Ч	† Нав. Бог., Теоцем.
19	6	П	Богоявл. Господ.
20	7	С	† Собор Ів. Христ.
21	8	Н	Н. по Б. Юрія і Ем
22	9	П	Полієвкта
23	10	В	Григ. прп. і Дومت.
24	11	С	† Теодосія В. печ.
25	12	Ч	Татіяни мч.
26	13	П	Єрміла, Стратон.
27	14	С	Св. Отців у Синаї
28	15	Н	30 по С. Павла Т.
29	16	П	Покл. ок. ап. Петра
30	17	В	† Антонія Вел.
31	18	С	Атанасія і Кирила

З а п и с к и :

Стиль			Л Ю
н. ст. дні			українські
1	19	Ч	Січ. Пр. Макарія
2	20	П	† Евтимія
3	21	С	Максима, Евгения
4	22	Н	31 по Сош. Тим. А.
5	23	П	Климентія
6	24	В	Ксенії прп.
7	25	С	† Григорія Богосл.
8	26	Ч	Ксенофонта і Мар.
9	27	П	† Івана Золот.
10	28	С	Ефрема Сир.
11	29	Н	32 по Сош. Ігнатія
12	30	П	Трьох Святих
13	31	В	Кира й Івана безс.
14	1	С	Лют. Трифона
15	2	Ч	Стрітення Госп.
16	3	П	Симеона й Анни

З а п и с к и:

Т И Й			
н. ст. дні			свята
17	4	С	Ісидора
18	5	Н	Н. Мит. і Ф. Агаф.
19	6	П	Вукола
20	7	В	Партенія і Луки
21	8	С	Теодора Страт.
22	9	Ч	Никифора мчн.
23	10	П	Харламція
24	11	С	Власія, Всеволода
25	12	Н	Н. Бл. С. Мел. Мар.
26	13	П	Мартиніяна
27	14	В	Авксентія прп.
28	15	С	Онисима ап., Евфр.
29	16	Ч	Памфила

Стиль

Б Е Р Е

н.	ст.	дні	українські
1	17	П	Лют. Теодора
2	18	С	Льва папи
3	19	Н	Мясоп. Архіпа
4	20	П	Льва еп., Аг.
5	21	В	Тимотея
6	22	С	Петра і Атанасія
7	23	Ч	Полікарпа еп.
8	24	П	1. і 2. найд г. І. Хр.
9	25	С	Тараса еп.
10	26	Н	Сироп. Порфірія
11	27	П	Прокопія
12	28	В	Василія іспов.
13	29	С	Касіяна преп.
14	1	Ч	Берез. Евдокії
15	2	П	Теодота
16	3	С	Зенона. Евтропія

З Е Н Ї

н.	ст.	дні	українські
17	4	Н	1. посту. Герасима
18	5	П	Конона, Марка
19	6	В	42 муч. в Аморії
20	7	С	Єфрема, П., Василя
21	8	Ч	Теофілакта
22	9	П	† С. С. 40 мучеників
23	10	С	Кондрата, Кипріяна
24	11	Н	2. посту. Софронія
25	12	П	Теофана ісп.
26	13	В	Никифора
27	14	С	Преп. Венедикта
28	15	Ч	Агапія, Ник.
29	16	П	Савина, Юл., Троф.
30	17	С	Алексія чол. Божого
31	18	Н	3. Хрестоп. Кир.

З а п и с к и :

Стиль			К В І
н. ст. дні		українські	
1	19	П	Берез. Хризантія
2	20	В	Івана мч. Сергія
3	21	С	Якова ісп.
4	22	Ч	Василія свмч.
5	23	П	Преп. Нікона
6	24	С	Захарії і Якова
7	25	Н	4 пос Благ. П Б.
8	26	П	Соб. Арх. Гавриїла
9	27	В	Матрони
10	28	С	Іларіона
11	29	Ч	Марка, Кирила
12	30	П	Івана Ліств.
13	31	С	Іпатія еп.
14	1	Н	Квіт. 5 пос. Мар. Є.
15	2	П	Тита преп.
16	3	В	Никити

З а п и с к и :

Т Е Н Ь			
н. ст. дні		свята	
17	4	С	Йосифа
18	5	Ч	Теодула
19	6	П	Евтихія
20	7	С	Лаз. суб. Григорія М.
21	8	Н	6. пос & вітна, Ір.
22	9	П	Евпсихія, Вадима
23	10	В	Терентія Мак.
24	11	С	Антипи, Якова, Мар.
25	12	Ч	Стр. Четв. Василіст.
26	13	П	Вел. пятн. Артем.
27	14	С	Вел. Суб. Мартина А.
28	15	Н	Воскресення Хр
29	16	П	Світл Пон. Агафії
30	17	В	Світл. Віт. Сим.

Стиль			Т Р А
н. ст. дні			українські
1	18	С	Квіт. Івана прп.
2	19	Ч	Івана Ветхопечерськ.
3	20	П	Теодора
4	21	С	Януарія
5	22	Н	1. Томина. Теодора
6	23	П	* Юрія Вмч.
7	24	В	Сави
8	25	С	† Єв. Марка
9	26	Ч	Василія Свмч.
10	27	П	Симеона ер. Госп.
11	28	С	Максима і Ясона
12	29	Н	2. Мирон. Милет.
13	30	П	† Якова ап. пер.
14	1	В	трав. Єремії прп.
15	2	С	† Бориса і Гліба
16	3	Ч	† Теодосія печ.

З а п и с к и :

В Е Н Ь			
н. ст, дні			святя
17	4	С	Пелагії
18	5	Н	Ірини мч.
19	6	П	3. О розсл. Йова м.
20	7	В	Явл. зн. Ч. Хр.
21	8	С	† Івана Богослова
22	9	Ч	† Пер. мощ .св. Мик.
23	10	П	Симеона Зилота
24	11	С	Мокія свм.
25	12	Н	Еліфанія, Макар.
26	13	П	4. Самар. глікерії
27	14	В	Ісидора Максима Н.
28	15	С	Пахомія Великого
29	16	Ч	Теодора Освящ.
30	17	П	Андроніка М.
31	18	С	Теодота М.

Стиль

ЧЕР

н. ст. дні		українські	
1	19	С	Травень Патрикія
2	20	Н	5 Сліпор. Талалея
3	21	П	Константина, Олени
4	22	В	Василиска
5	23	С	Михайла, Ефрос.
6	24	Ч	Возн. Госп. См. ст.
7	25	П	З. Найд. гол. св. І.
8	26	С	Карпа еп.
9	27	Н	6 Св. Отців, Терап.
10	28	П	Никити
11	29	В	Теодосії мч.
12	30	С	Ісаакія, Богдана
13	31	Ч	Єремії ап.
14	1	П	Червень Юстина
15	2	С	Зауп. С. Никифора
16	3	Н	7 Сош. Св. Духа

ВЕНЬ

н. ст. дні		свята	
17	4	В	Пресв. Тройці
18	5	С	Доротея еп.
19	6	Ч	Іляріона, Васил.
20	7	П	Теодота свмч.
21	8	С	Теодора стр.
22	9	Н	Теклі й Кирила
23	10	П	1. по С. Всіх Свят.
24	11	В	Вартоломея, Марти
25	12	С	† Онуфрія В.
26	13	Ч	Акилини муч. Триф.
27	14	П	* Пр. Евх. едесея
28	15	С	Амоса, Єроніма
29	16	Н	Тихона еп.
30	17	П	2. по Сош. Мануїла

З а п и с к и :

Стиль			Л И
н.	ст.	дні	українські
1	18	П	Червень Леонтія
2	19	В	Юди ап., Зосима
3	20	С	Методія
4	21	Ч	Юліяна мч.
5	22	П	* Пресв. С. Хр. Евсев.
6	23	С	Агриппини
7	24	Н	3. по С. Різдво С.І.
8	25	П	Февронії
9	26	В	Давида
10	27	С	Самсона
11	28	Ч	Кира й Івана
12	29	П	Ап. Петра, Павла
13	30	С	Собор 12 апостолів
14	31	Н	4. по С., Лип. К.Д.
15	1	П	† Пол. Риз. П. Б.
16	2	В	Анатолія і Мокія

П Е Н Ь			
н.	ст.	дні	свята
17	4	С	Андрея крит.
18	5	Ч	Кирила і Методія
19	6	П	Атанасія
20	7	С	Томи при. Акакія
21	8	Н	5. по С. Прокопія
22	9	П	Панкратія
23	10	В	† Антонія печ.
24	11	С	Ольги княг. України
25	12	Ч	Прокла і Іларія
26	13	П	† Собор арх. Гавр.
27	14	С	Онисима Стеф.
28	15	Н	6 по С. † Володмира
29	16	П	Атиногена
30	17	В	Марини муч.
31	18	С	Якинта, Еміл.

З а л и с к и :

Стиль

СЕР

н. ст. дні			українські
1	19	Ч	Лин. Мокрини
2	20	П	† Ілії прор.
3	21	С	Симеона юрод.
4	22	Н	7. по С. Марії Магд
5	23	П	Теофіла, Трофима
6	24	В	† Бориса і Гліба
7	25	С	† Усп. св. Анни
8	26	Ч	Єрмолая, Параскеви
9	27	П	† Пантелеймона
10	28	С	Прохора
11	29	Н	8 по С. Каленіка С.
12	30	П	Сили, Адроніка
13	31	В	Евдокима пр.
14	1	С	Серп, Маковеїв
15	2	Ч	Перен. м. св. Стефана
16	3	П	Ісаака

ПЕНЬ

н. ст. дні			Свята
17	4	С	7 отр. в Еф. Евдокії
18	5	Н	9. по С. Евсигнія
19	6	П	Преображ. Госп.
20	7	В	Домесія Пульх.
21	8	С	Еміліяна
22	9	Ч	Матея ап
23	10	П	Лаврентія муч
24	11	С	Евплі, Клявдії
25	12	Н	10 по С. Фотія Анік
26	13	П	Максима
27	14	В	Михея, Теод
28	15	С	Усп Пр Бог.
29	16	Ч	Перен. с. обр. ГНІХ
30	17	П	Мирона муч
31	18	С	Фльора і Лавра

З а п и с к и :

Стиль

В Е Р Е

н. ст. дні

українські

1	19	Н	Серп. 11 по С. Андр.
2	20	П	Самуїла
3	21	В	Тадея ап.
4	22	С	Аг'атоніка
5	23	Ч	Лупа, Іриней
6	24	Ш	Евтиха свм.
7	25	С	Тита, Вартоломея
8	26	Н	12 по С. Андріяна
9	27	П	Сави, Пімена
10	28	В	Августина
11	29	С	† Усіх г. Ів Х.
12	30	Ч	Олександра, Івана
13	31	П	Пол. пояса Пр. Б.
14	1	С	Верес. Симеона Ст.
15	2	Н	13 по С. Маманта
16	3	П	Антима, Теоктиста

З а п и с к и :

С Е Н Ї

н. ст. дні

святя

17	4	В	Вавила, Мойс.
18	5	С	Захарії і Єлисавети
19	6	Ч	Чудо Арх. Михаїла
20	7	П	Созонта
21	8	С	Різдво Пр. Богор.
22	9	Н	14 по С. Йоакими, А
23	10	П	Мінодори, Митрод
24	11	В	Теодори пр.
25	12	С	Автонома
26	13	Ч	Корнилія
27	14	П	Возд. Ч. і Ж. Хр.
28	15	С	Никити і Порфір.
29	16	Н	15 по С. Евхимії Л.
30	17	П	Софії Віри Н. і Люб.

Стиль		Ж О В	
н.	ст. дні	українські	
1	18	В	Верес. Евменія
2	19	С	Трофима, Сав.
3	20	Ч	Евстафія, Татіяни
4	21	П	Кондрата ап.
5	22	С	Ф. ки, Йони
6	23	Н	16 по С. † Зач. І. Хр.
7	24	П	Теклі мч. Волод.
8	25	В	Евфрозини, Пафн.
9	26	С	Пр. св. Ап. Ів.
10	27	Ч	Калістрата
11	28	П	Харитона муч.
12	29	С	Киріяка
13	30	Н	17 по С. Григорія
14	1	П	Жовт. * Покров ПБ.
15	2	В	Кипріяна
16	3	С	Діонісія

З а п и с к и :

Т Е Н Ь			
н.	ст. дні	свята	
17	4	Ч	Єротея
18	5	П	Харитини
19	6	С	† Томи ап.
20	7	Н	18 по С. Сергія, В.
21	8	П	Пелагії Ігнатія
22	9	В	† Якова ап Андр.
23	10	С	Евламція
24	11	Ч	Филипа, Теофана
25	12	П	Прова, Тараха
26	13	С	Карпа мч.
27	14	Н	19 по С. Параскевії
28	15	П	Лукіяна, Евфимія
29	16	В	Льонгіна сот.
30	17	С	Андрія, Осії
31	18	Ч	Луки ап.

Стиль				Л И
н.	ст.	дні	українські	
1	19	П	Жовт. Йоїля прор.	
2	20	С	Артемія	
3	21	Н	20 по С. Іляріона В.	
4	22	П	Глікерії, Аверкія	
5	23	В	† Якова ап.	
6	24	С	Арети, Анат.	
7	25	Ч	Маркіяна	
8	26	П	Вмч. Димитрія	
9	27	С	Нестора	
10	28	Н	21 по С † Парас.	
11	29	П	Анастасії	
12	30	В	Зеновія, Зеновії	
13	31	С	Стахія, Нар.	
14	1	Ч	Лист. Косми і Дам.	
15	2	П	Акиядина	
16	3	С	Айталя	

З а п и с к и :

С Т О П А Д			
п.	ст.	дні	свята
17	4	Н	22 по С. Йоанікія
18	5	П	Галактіона мч.
19	6	В	Павла еп., К.
20	7	С	Ерона, Лазаря
21	8	Ч	С. св. Михаїла А.
22	9	П	Онисифора
23	10	С	Ераста, Ореста
24	11	Н	23 по С. Міни, Вікт.
25	12	П	* <u>Йосафата</u> , Ніля
26	13	В	† Івана Зол.
27	14	С	† Филипа ап.
28	15	Ч	Гурія, Самсона
29	16	П	† Ап Матея єв.
30	17	С	Григорія новокес.

СТИЛЬ

Г Р У

н.	ст.	дні	українські
1	18	Н	Лист. 24 по С. Плят.
2	19	П	Авдія, Варлаама
3	20	В	Григорія, Прок.
4	21	С	Введ. Пр. Бог.
5	22	Ч	Филимона ап.
6	23	П	Амфілохія і Григорія
7	24	С	Кагерини вмч.
8	25	Н	25 по С. Климента п.
9	26	П	Алипія Стовл. преп.
10	27	В	Якова, Пал.
11	28	С	Стефана препмч.
12	29	Ч	Парамона Фільомена
13	30	П	† Ап. Андрея перевоз.
14	1	С	Груд. Наума. Філяр.
15	2	Н	26 по С. Авакума пр.
16	3	П	Софонія, Теодула

З а п и с к и :

Д Е Н Ь

н.	ст.	дні	свята
17	4	В	† Варвари і Івана
18	5	С	Сави освящ.
19	6	Ч	Миколая Чудот.
20	7	П	Амвросія еп.
21	8	С	Патапія
22	9	Н	27 по С. Н. Зач. ПБ.
23	10	П	Міні і Ермогена мч.
24	11	В	Даніїла стовп.
25	12	С	Спіридїона
26	13	Ч	Евстратія, Євгенія
27	14	П	Тирса і Левкія
28	15	С	Елевтерія свмч.
29	16	Н	Н. Праотців, Аггея
30	17	П	Даніїла, Ананії
31	18	В	Севастіяна й ін. муч

6265
6266
6267
12/11

Латинські свята

Січень

1. I. Новий Рік
6. I. Трьох Королів

Лютий

2. II. М. Б. Громничної

Березень

24. III. Воскресення Христове
25. III. Світлий Понеділок

Травень

2. V. Вознесення Господнє
12. V. Зіслання св. Духа
13. V. Понеділок Зісл. св. Духа
23. V. Боже Тіло
31. V. Пресв. Серця Христового

Червень

29. VI. Св. ап. Петра і Павла

Серпень

6. VIII. Преображення Господнє
15. VIII. Успення Прес. Богородиці

Листопад

1. XI. Всіх Святих
2. XI. Задущні дні

Грудень

8. XII. Непорочне Зачаття Прес. Д. Марії
  25. XII. Різдво Христове
  26. XII. Св. Стефана.
- Великий Піст починається. 7. лютого.

Бо тільки меч а не слова здобудуть Нації і права у ворогів її розвою.

З НОВИМ РОКОМ

Ось зоря гасне й друга сходить,
Стара відходить в забуття,
В нових умовах життя
Нова до нас приходить.

І знов стрічати новий рік.
По звичаю будеть своєму,
Лиш зло добачувать в старому,
В новім на рани серця лік

Гіркий для нас був рік минулий,
Бив нас, мов мачуха сиріт,
Від того тьмарився нам світ,
Але часами був теж чулий.

Новий несе нові події,
За правий труд заплату вміру
І нагороду за офіру
Й сповнить найкращі людські
Ізгойть рани застарілі, [мрії.
І сповнить наші ідеали,
Що їх під серцем ми сховали,
Бо ми до них уже дозрілі

Статистика Українського народу

Держави в Європі. Число Українців

Союз С. Р.	42,500.000
Румунія	1,300.000
Німеччина	600.000
Угорщина	500.000
Словаччина	150.000

Поза Європою

Злучені Держави П.А.	700 000
Канада	300.000
Бразилія	150.000
Аргентина	70.000
Інші	130 000
Разом	46,400.000

Українці що до числа — це друга нація між Слов'янами (по Москалях — 84,000.000) а третя нація в Європі (1 Німці 2 Москалі, 3 Українці.

Територія українського народу в Європі

Союз С. Р.	891.200 км. кв.
Німеччина	24.000 " "
Румунія	17.600 " "
Угорщина	12.900 " "
Словаччина	1.900 " "
Разом	947.600 км. кв.

Це тільки та територія, де Українці творять більшість. Крім цього є ще на пограниччях України мішані землі, де Українці живучи з другими народами не творять більшості.* Простір тих земель обіймає 200.000 км. кв. По величині Українські землі займають друге місце в Європі (Росія перше).

*) Сюди належать: Крим, Східне Підкавказзя, Стародубщина в ССР, та Підляшшя й західня Холмщина в Німеччині.

Т. ШЕВЧЕНКО.

СВЯТАЯ НАША ВІТЧИНА

Святая наша вітчизна!
Інакше як її назвати
Ту землю милу, землю рідну
Де нас на світ родила мати,
Де над колискою вона
Співала пісню нам погідну ?
Та пісня слави райських снів!
Її для подиву синів
І для любови їх зложило
Без хитрости велике діло
Батьків. Та пісня і ті гори
І ті широкії поля
Те неугомонне синє море,
Високе небо і земля
З багатством всім — в.ни нам
[рідні,
Так рідні як і наші злидні
Ми діти їх; ми частка тої
Землі коханої святої
Де наші прадіди жили,

Де їх могили дальновидні
Так гордо чола підняли
І наші очі прикувати
Красою бідною й без слова
Про Україну розказали,
Що в ній творилось.

І. ФРАНКО

ОБОВ'ЯЗОК

Кожний думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт

Кожний думай, тут в тім місці,
Де стою я у вогні,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.
Як подамся не достою,
Захитаюся мов тіль, —
Пропаде кривава праця
Многих, многих поколінь.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

[КОРОТКИЙ НАРИС]

Велика, але й сумна історія
нашої батьківщини. Велика, бо
і народ наш розкинувся ши-
роко по найкращих землях
Європи і великими героїськи-
ми ділами засвідчив любов до
свого краю. А сумна вона,
бо внутрішні незгоди і зовніш-
ні насильства сусідів нищили
раз по раз бутиний її розвій
і самостійність. — Та не зни-
щили духа і бодрости в на-
роді. Український народ дви-
гається з упадків, стряс зі
свого духа чужі окови і всі
свої сили. всю палку любов
свого серця спрямовує в
одне русло, до однієї мети-
слави і добра українського на-
роду та його великої батькі-
вщини. І того духа нашого

ніхто не знищить і не зведе
на віки.

„Не вмирає душа наша
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої,
Ні слова живого“...

Т. ШЕВЧЕНКО „Кавказ“

Йде тільки про те, щоб сили
народу не розбивалися на во-
рожі собі табори й щоб не
були спрямовані на фальшиві
дороги.

Історія, це вчителька. З неї
можна довідатися, якими шля-
хами наш народ прямував до
своїї цілі в поодиноких пе-
ріодах, можна навчитися, що
до добра українського народу
провадило, а що відводило.

Історію українського народу
можна поділити на шість го-
ловних діб, відповідно до змін
його долі.

Перша доба, це часи, що
в них творився український
нарід з хліборобських племен
близьких до себе мовою, зви-
чаями й походженням, що в
передісторичних часах розсі-
лися на величезних просторах
східньої Європи. Були це Уличі,
Тиверці, Дуліби, Деревляни, Со-
ляни й Сіверяни. Спільна доля
змушувала їх до організації
для оборони своєї землі, сво-
його майна й своїх родин.
Так поволі зорганізувалася на
полудневім сході Європи дер-
жава з столицею в землі Полян
Києвом, що лежав над Дні-
пром на перехресті великих
торговельних доріг. Голова
цієї держави звався князь. Він
розпоряжав військом—дружи-
ною для своїх і державних
інтересів. Перші звістки про
цю державу маємо з чужих

джерел з IX. ст. по Хр. Була це найстарша держава українського народу, а звалася Русь.

В другій добі українська держава дійшла до найвищого розквіту завдяки підчинення сил цілого народу проводів— князеві. Одні з тих визначних її володарів (Олег, Ігор, Святослав, Володимир) поширили її границі, другі (Володимир, Ярослав, Ізяслав, Володимир Мономах) дали їй культуру релігійну, духову й матеріальну й поставили її в ряді найкультурніших народів світу й наймогутніших держав. Найбільше з усіх заслужився для нас св. Володимир, що усталив границі української держави, а народові дав світло правдивої віри, признавши 988 р. християнство державною ре-

лігією. Тим положив тривалі основи під культурний і державний розвиток своєї держави, що границі мала на заході за Сяном і Вепром, на півночі спиралася до Балтійського моря й губилася в північних пустарах, не маючи там суперника, на сході досягала Волги, а навіть Уралу й Каспію, на полудні кінчилася в Кавказі, на Чорнім Морі й Карпатах. Син св. Володимира Ярослав і внук Ярослава Володимир Мономах упорядкували державне право (Руська Правда), а князь Ізяслав ревно поширював освіту, навіть сам переписував книги. Усе заповідало велику будучність українського народу й української держави. Тільки внутрішні незгоди в княжій родині, брак пошани для голо-

ви держави захитали силою тієї держави, а вороги зовнішні повалили й знищили її доглати. Вороги ці йшли зі сходу й півночі. На півночі до київської держави належали фінські племена: мордва, пуroma, чудь, весь, череміси меря, що від українських кольоністів і вояків перейняли словянську мову й перетворилися в один нарід — московський. Вони заздрим оком дивилися на велич Києва й користаючи з незгоди між князями 1469 р. під проводом свого князя Андрія Боголюбського напали на Київ і ограбили його. А татари 1240 р. знищили його дорешти. З упадком Києва почало рости значіння Галича, столиці західніх українських земель і нової української держави, що від-

роджувалася з упадку. Найвизначніший з галицьких князів був кн. Данило, що посвятив усі свої сили й своє життя на відбудову української держави, знищеної татарським наїздом. Він помер і похований у Холмі, своїй другій столиці. Братанич Данила Володимир княжив у Володимирі Вол. і Бересті, він опікувався також мазовецькими князями, що шукали в нього помічі проти своїх ворогів, інших польських князів.

Коли 1240 р. вмер останній український князь і король Юрій II, тоді Польща й Угорщина зголосили претенсії до тих земель. Якийсь час з рук угорських правив самостійно Галичиною Володислав Опольський, а 1387 р. Галичина остаточно дісталася Польщі.

У тім часі, коли Польща забирала Галичину, інші українські землі забрала Литва. Так остаточно погребано незалежність українського народу, по приблизно 600—літнім державнім житті.

Третя доба, це часи пановання Польщі й Литви на українських землях. Поляки поступово касували український державний і правний устрій, гнобили українського духа, українську мову усунули з публичного життя, а українців від всякої участі в управі державою, доки вони не виреклися своєї віри, свого обряду своєї мови й нації. Під Литвою було ліпше. Там українці несли вищу культуру правні державні основи, а українська мова була урядова. Нею був списаний литовський

статут державне право 1569 р. Польща злучилася з Литвою в одну державу й від того часу поляки почали заводити свої права й на тих землях, що досі належали до Литви. На півночі зростала в силу нова московська держава, що вважала себе спадкоємицею старої української держави з тієї причини, що колись ці землі належали до київської держави й витягла також свою хизяцьку руку по них і використовувала кожна й найменшу нагоду, щоб їх загорнути.

Ще тільки треба було пригожих політичних обставин, щоб загорнути українську землю для себе. Ці обставини небавом наспіли.

Четверта доба. Козацькі часи. Для оборони українського народу від цих усіх ворогів

створився над Дніпром лицарський стан козачий, що набивався з утікачів зпід усіх гнобителів. Найславніший їх полководець Богдан Хмельницький визволив Україну з польського ярма 1648 р., але бракувало йому сил унорядкувати молоду державу й оборонити її від ворогів, тому оглядався за поміччю заграничною. З усіх союзників вибрав москалів, бо вони видавалися йому найліпшим союзником, тим більше, що вони, як вже згадано, подавали себе за приятелів і оборонців українського народу й православної віри. В 1654 р. в Переяславі списано умову. Це була найвідповідніша нагода для Москви запанувати над Україною. Вони не шанували умови але почали посвойому гнобити український нарід.⁴⁴ З нового гне-

ту висвободити український нарід рішився гетьман Іван Виговський. Він рзбив московське військо під Конотопом 1569 р. й прогнав їх з України. Але прихильники Москви не були вдоволені, що він навязав порозуміння з Польщею. Виговський уступив, але не знайшовся ніхто, що сильною рукою обєднав би український нарід для оборони своєї незалежности. Пятьдесять літ пізніше гетьман Іван Мазепа задумав раз на все освободити український нарід і тому зеднався з найбільшим вождем в Європі, шведським королем Карлом XII. Одначе не судилося йому довести своїх плянів до кінця. По нещаснім бою під Полтавою 1709 р. мусів утікати на чужину, а московська рука ще більше зтяжіла над Україною. Цариця Катерина II.

знесла уряд гетьмана 1764 р. і знищила рештки державного українського життя.

П'ята доба. Під Московою і Австрією. 1772 р. Німеччина Австрія й Москва поділилися Польщею. Українські землі дісталися під Австрію і Московщину. В Австрії українцям жилося несогірше. Австрія дбала про освіту, засновувала школи знесла панщину й дозволяла українцям послугуватися в урядах українською мовою.

Москва ж натомість нищила все, що українське, губила все, що відрізнявало назовні український нарід від московськo. Не дозволила на всякі українські організації, заборонила писати книжки й часописи українською мовою.

Змінилося воно щойно в часі революції в Росії 1905 р.

Тоді трошки полекшало українцям, але не на довго, бо 1914 р. почалася світова війна й москалі знов наложила тяжку руку на українське життя навіть і в Галичині, куди увійли на короткий час.

Шоста доба. Українська нація в поході до незалежности. Світова війна закінчилася розвалом Росії і Австрії. Закуті народи проголосили себе господарями в своїй хаті. І Український нарід не лишився позаду. 1917 р. над Дніпром, а 1918 р. в Галичині почав будувати свою державність. Але повторилося те що давніше, замість підчинитися одному прововоді для оборони границь, почалася боротьба внутрішня за провід, а за цей час Польща й большевія розмежували живий організм новою грани-

цею. Польща взяла Галичину, Холмщину й Волинь, а решту українських земель забрали більшовики, крім Карпатської України, що дісталася Чехам і Бесарабії з Буковиною що взяла Румунія. Не минуло двадцять літ, як найменший окрок української землі — Карпатська Україна проголосила свою незалежність. Але за короткий час впала жертвою мадярського хижацтва. Пів року пізніше впала Польща й українські землі опинилися в нових межах. А український народ далі не впинно прямує до своєї мети. Що принесе будучність залежить від нас самих, від того, як підчинимо й посвятимо свої сили праці для своєї найвищої ідеї на землі.

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

український національний

Х О Р

під проводом
ВАСИЛЯ ОСТАШЕВСЬКОГО
запрошує

Українське Громадянство
на свої

Концертіві виступи
в переїзді через Холмщину

Клуб Суспільний при
Казино Офіцерському і
Рідній Хаті під дирекцією
п. Йогана Лемхена

видає пишні обіди, вечері
і різні трунки краєві і
заграничні а також приймає
замовлення на спеціальні
приняття — по цінах
унормованих.

Холм,
вул. Люблинська ч. 4.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

Товариства „Рідня Хата“
в Холмі під дирекцією
Назара **Обідзінського**
щиро вітає ціле українське
Громадянство Холмщини з
Новим Роком та запрошує на
свої вистави які відбуваються в
Холмі та околицях.

Купелеве

Заведення

Мороз К. і С.-ка

ВАННИ, ТУШ

ПАРА І БАСИН

ДО ПЛАВАННЯ

Холм, Копернка — 50.

А Д В О К А Т

Д-р Степан
Баран

У Холмі, вул.
Перацького ч. 20 І. пов.

Канцелярія д-ра Ст. Барана,
бувшого посла до варшавсько-
го союму і до часу теперішньої
війни адвоката в Тернополі
веде судові і адміністраційні
справи і виготовляє письма в
німецькій мові до німецьких
властей.

СКЛЕП СПОЖИВЧО —

Г'АЛЯНТЕРІЙНИЙ
І МІШАНИХ ТОВАРІВ

Апонюк Євген

Гірний Іван

Х о л м, Львівська 6

Загально
Хліборобська
Кооператива

„ПРОБОЄМ“

в Грубешеві
вул. Пілсудського 50.

Має на своєму складі
всі роди товарів для до-
машнього вжитку.

Купує всякого рода збіж-
жя, а зокрема лен, кло-
ча і сирі шкіри та пла-
тить найвищі ціни.

В своєму заряді має
6 оліярень, фабричку ми-
ла і цукорків.

Всі Українці купують і про-
дають свої продукти тільки в
кооперативі „ПРОБОЄМ“

Розбудовуймо свою
рідну Кооперацію.

В єдності — сила!

ВАЛІЗКИ

різблені: тризуби,
німецькі свастики,
альбоми, рами, хре-
сти, нарушники ітп.

вироблює

Володимир Терещенко

Холм,
в. Реформацька 23 а \ м.1.

УКРІНСЬКА ФРИЗІЄРНЯ

Ліщинського
Михайла

Холм. вул. Люблинська 46

УКРАЇНСЬКА ХАРЧІВНЯ

ВИДАЄ СМАЧНІ

снідання,

о б і д и

й вечері

І. ПАВЛИШИН

І. ДЗЮМЮК

ПЛОЩА Лучковського — 7.

Найкраще Печиво

ДАЄ **УКРАЇНСЬКА**

ПЕКАРНЯ **МОСКАЛЯ**
ВОЛОДИМИРА

Холм вул. Коперника — 25.

Українська АПТИКА

„під ВІРЛОМ“

**Мгр. фарм. Смеречинського
Богдана**

Грубешів

вул. Новий Ринок

Позір !

**ОДИНОКА В ГРУБЕШЕВІ
УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ**

„ПРОСВІТА“

Має представництво на повіт В-тва
„Українська Книга“ в Кракові
має на складі Видання згаданого
й інших видавництв, має шкільне
й канцелярське приладдя. Приймає
передплати на всі українські ви-
дання й часописи. — Веде виписи-
частини книжок.